

O trestu za zabítí novorozeněte (*De pena occisionis prolis*)

Ačkoliv **nebyl trest**, který obsahuje následující nález, **skutečně vykonán**, přesto jej přísežní přikázali zaznamenat pro budoucí paměť.

Jistá **žena utopila po porodu své dítě** na Starém Brně ve Svratce. Tento případ se následně dostal **před brněnské přísežné s dotazem, jak má být dotyčná potrestána**. Byla totiž dopadena bezprostředně po vraždě s usmrceným dítětem, takže bylo evidentní, že ho musela utopit sama. Stávající brněnští přísežní společně s těmi, kteří tento úřad zastávali již v loňském roce, se ve 24-členné (**plné**) **radě** vyjádřili k potrestání dopadené ženy, aniž by dospěli k jednotnému stanovisku.

Někteří argumentovali tím, že dotyčnou ženu nelze potrestat z toho důvodu, že **dítě**, které porodila, **je jejím majetkem**, takže ho může třeba i zabít. K tomuto stanovisku se klonili i přísežní ze Starého Brna.

Jiní tvrdili, že zmíněná **žena by měla být potrestána** nikoliv světským, ale **církevním soudem**, protože tak jako uzavření nebo rozluka manželství patří před církevní soud, tak před něj náleží i zabítí dítěte. Žena by měla svou vinu vyznat při zpovědi a učinit pokání udělené jí zpovědníkem.

Poslední zastávali názor, že taková „d'ábelská“ **žena by měla být odsouzena k obzvláště bolestivému trestu, ne jako běžný vrah**. Vždyť tak jako ona sama úmyslně připravila svému dítěti hrůznou smrt, měl by soud uvažovat o mimořádném trestu, který by si zasloužila tato „arcimordýřka“, když si dovolila zahubit to, co počala a porodila a co bylo součástí jejího života.

Poté, co byla prodiskutována uvedená trojice možností, se přísežní shodli na tom, že před vynesením nálezu by **mělo být zjištěno, zdali během, před i po činu byla žena přičetná** nebo nikoliv. Pokud by lékaři a příslušní znalci shledali, že dotyčná není mentálně v pořádku, nebylo by možné ji potrestat, protože **zákon** praví: „Kdo se vědomě dopustí trestného činu, ať je potrestán, činy páchané nevědomky trestány být nemají“. A dále: „Duševně nemocný nejedná vědomě, je proto považován za duchem nepřítomného“. Trestný čin musí být spáchán úmyslně, pokud úmysl schází, netrestá se. Jiný **zákon** říká: „Cokoliv se stane nebo řekne v návalu hněvu, se nepřičítá, pokud se neprokáže, že šlo o úmysl“. To, co bylo řečeno o návalu hněvu, platí i o šílenství. Dále **zákon** praví: „Jestliže dítě nebo pomatený člověk někoho zabije, nevztahuje se na ně Corneliův zákon; zatímco dítě se považuje za nezištné, u osoby šílené je trestnost vyloučena proto, že se jeho činy chápou jako nešťastná

náhoda“. Kdyby však byla dotyčná žena mentálně zdravá, má být potrestána, a to přísněji než obyčejný vrah, neboť **zákony** uvádí: „Všechny trestné činy spáchané na osobách blízkých (patronovi, jeho synovi, otcí, manželovi, manželce aj.) mají být souzeny přísněji než činy spáchané na ostatních (cizích) lidech“.

O trestu pro takovouto ženu **zákony** výslovně praví toto: „Kdyby někdo zabil některého z příbuzných v ascendentních, descendentních nebo pobočných liniích, nebo kdyby někdo někoho k takovému činu jen navedl, popřípadě kdyby někdo o něčem takovém byl jen věděl, aniž by byl v příbuzenském poměru k oběti, nechť je potrestán trestem za otcovraždu (*parricidium*). To znamená, že nemá býti sťat ani upálen, nýbrž nejprve do krve zbičován a následně zašit do koženého pytle se psem, kohoutem, hadem či opicí, poté naložen na máry tak, jak je obvyklé v dané lokalitě, a posléze vržen do vody a zanechán svému osudu. Kdo by zabil člověka stojícího mimo výše definované příbuzenské vazby, podléhá trestu za zabití (*homicidium*).“

První část přísazných zastávala názor, že by dotyčná žena neměla být potrestána, protože dítě je její věcí a každý má právo nakládat se svou věcí podle svého uvážení. Tento názor je však nesprávný, protože nikdo nemůže svým jednáním zlepšit své postavení. **Nikomu** totiž **nemůže** ve svých důsledcích **plynout prospěch z trestného činu**. Je přeci dobře známo, že pachatel trestného činu svůj stav zhoršuje, neboť na něj i na jeho majetek dopadne trest. Také ten si nezlepšuje svůj stav, který daruje nedovoleně, neboť tímto darem páchá trestný čin. Proto zákony sice umožňují každému, aby svou věc „užíval“ (*rem uti*), nikoliv však „zneužíval“ (*rem abuti*).

Názor druhé skupiny přísazných, že by totiž žena měla svůj čin vyznat a podrobit se zpovědníkovu rozhřešení, neodpovídá římskému právu, které trest pro takovouto ženu výslovně zmiňuje (viz výše). Není rozpor v tom, že **vražda dítěte**, stejně jako manželství ačkoliv podléhají výhradně církevnímu soudu, **byly až dosud trestány podle světského** (nekanonického) **práva**. Vždyť proto císař, jak je zřejmé z mnoha zákonů, přijímá rovněž spirituální moc, aby mohl ukládat světské tresty i těm, kteří hřeší v oblasti duchovní. Tento nálezný tedy obsahuje to, co je psáno jinde v **zákonech**. Pokud by tedy žena potratila do 40 dnů po početí, nechť je vypovězena. Kdyby totéž učinila v okamžiku, kdy je plod již živý, nechť je potrestána podle **zákona Mojžíšova** jako vrah. Kdyby snad nebylo použito žádného z výše uvedených trestů, má se aplikovat trest, který obsahuje následující nálezný (tj. zakopání za živa).